

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

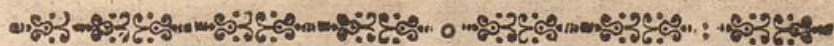
Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus LXXVI. De natura, proprietate, & divisione Beneficiorum
Ecclesiasticorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

EX

TRACTATU DE BENEFICIIS ECCLESIASTICIS.

CASUS LXXVI.

In Tit. 5. lib. 3. Decret. de Prab. & Dig.

De naturâ, proprietate, & divisione Beneficiorum Ecclesiasticorum.

A Mon Juris Candidatus interrogatur 1. Quid sit Beneficium? An debeat erigi auctoritate Episcopi? 2. An possit possideri vel conferri à Laico. 4. Quid sit Beneficium majus & minus. 5. Regulare, seculare, & quid in dubio. 6. An Regulares & in specie Præmonstratenses capaces sint Beneficiorum Secularium. 7. An revocabiles sine consensu Episcopi. 8. Quid sit Beneficium collativum, electivum, manuale, titolare; quid si in manuale quis instituat perpetuo. 9. Quid sociabilia, uniformia. 10. Quid Capellania. 11. Commenda. 12. Coadjutoria. 13. Vicaria. 14. Præstimonium, pensio. 15. Prabenda Ca-

R. D. Jansen Pars I.

nonessatum regularium, an simul plures haberi possint, an sint materia simonia, obligentque ad Horas, an possideri possint à maritata vel corrupta. Pro resolut.

QUÆR. I. Quid sit Beneficium Ecclesiasticum?

1. Beneficium est jus perpetuum percipiendi redditus Ecclesiasticos ratione spiritualis officii, Ecclesiasticâ auctoritate institutum, & persona Ecclesiastica ab Ecclesiastica collatum: ita quoad rem omnes. Dicitur imò, jus percipiendi redditus, per quod distinguitur à simplici Canoniam, quæ solum est jus habendi sedem in Choro & vocem in Capitulo, imò ex usu quarundam Ecclesiarum simplex

Q99 Ca-

Canonicus nequidem habet vocem in Capitulo nisi residentiam expleverit, & juxta præscriptum Trid. Sess. 22. c. 4. de refor. in majoribus Ordinibus constitutus sit, Canoniam tamen causat suo tempore jus ad fructus, *Dicitur 2do: jus perpetuum*, quia de naturâ beneficii est, ut non conferatur ad certum tempus, sed perpetuò & regulariter ad vitam beneficiati, in eoque beneficiatus intituletur, seu ut practici vocant investiat, per textum in c. *Sanctorum 2. dist. 70. dicitur 3. ratione officii spiritualis*; nam beneficium datur propter officium spirituale, c. *fin. de re scrip. in 6.* unde qui propter officia sæcularia ab Ecclesia annuos redditus percipiunt, velut Advocati, Syndici, Medici, Musici, &c. propriè non habent beneficium &c. *Dicitur 4to Ecclesiasticâ auctoritate institutum*; nam si aliquis sine approbatione Episcopi certas Missas & anniversarium perpetuum fundet, hæc non erunt propriè beneficium, sed pia donatio vel legatum, nec appellatione beneficii veniunt quoties in jure vel litteris Papalibus de beneficiis mentio fit. *Pirh. lib. 3. dec. tit. 5. & ibi. Reiff. n. 14.* unde ejusmodi donatio vel donatio non sufficit ad titulum Ordinationis, nec ille qui fruatur ejusmodi fundatione, vi illius tenebitur ad Horas Canonicas, quia nondum est beneficiatus, potest tamen aliunde obligari ad Horas v. g. ob susceptos majores Ordines vel Professionem

religiosam; ad hoc ut aliqua fundatio Altaris vel Capellæ reputetur veterum beneficium, sufficit institutio tacita Episcopi, quæ hoc ipso contingit, quòd Episcopus altare vel sacellum ab alio fundatum scienter consecraret, aut alicui consentiente patrono ejusmodi Missas vel capellam conferat in titulum Ordinationis; econtrâ si tantum det nudam facultatem Missas legendi in tali Altari vel sacello, nullatenus ea per hoc in beneficium Ecclesiasticum erecta censentur, cum id etiam competat privatis oratoriis in quibus sine licentia Episcopi celebrare non licet. c. *si quis etiam de consec. dist. 1. Pirh. Robert. König tit. 5. n. 20. Dicitur 5. persone Ecclesiastica collatum*; quia persona Laica est incapax etiam ad horam possidere beneficium utpote rem in se vel saltem ratione annexi sacri mysterii spiritualem, c. *cum adeò 17. & ibi glos. de re script. ex quo fit, ut collatio Laico facta etiam superveniente postmodum Clericatu non revalidetur. Garc. de benef. p. 1. c. 2. n. 28. Dicitur 6. à persona Ecclesiastica*, puta Papa, Episcopo vel alio Prælato collatum; Laici enim tametsi ex speciali juris privilegio capaces sint juris patronatûs, vi cuius præsentare possint aliquem ab Episcopo instituendum, ipsius tamen juris conferendi vel instituendi omnino incapaces sunt per c. *si quis 12. & seq. c. 3. de instit. Proinde si aliqua Capellania seu onus legendi certas Missas aut anniversarium ita fun-*

fundatum sit, ut hæres vel alius Laicus sine institutione Ordinarii talem Capellaniam conferre possit, hoc ipso beneficium Ecclesiasticum non erit, nec in impetratione alterius beneficii [uti ceteroquin per c. 23. de prebend. & dig. in 6. requiritur] hujus mentio facienda est.

4. QUÆR. II. Quotuplex sit beneficium?

1. Beneficium variè dividitur, nam
 1. Aliud dicitur majus, aliud minus; beneficium majus est quod habet annexam dignitatem, personatum, vel officium; minus non habet simile quid annexum; dignitas est præcedentia cum jurisdictione, qualem habent Episcopi, inferiores Prælati, & Superiores locales Ordinum, qui plenam rerum Ecclesiasticarum Administrationem habent. *Personatus* est præcedentia sine jurisdictione, qualem habet Senior in Capitulo Cathedrali, vel alius, qui in Choro vel processione locum honoratiorem obtinet; *Officium* est administratio sine præcedentia & jurisdictione, qualem habent Sacristæ, Cantores, Thesaurarii, & similes. 2do Dividitur beneficium in sæculare & regulare; *Sæculare* est, quod ex fundatione, dotatione aut præscriptione, solis sæcularibus Clericis, *Regulare*, quod solis Regularibus ex simili causa conferri debet. c. 5. c. 32. h. t. in 6. ut autem beneficium sæculare per præscriptionem transeat in regulare, vel econ-

trà, requiritur ut quis tale beneficium per quadraginta annos bonâ fide possederit. *Garc. p. 7. de benef. c. 10. num. 35. Gonzales reg. 8. Cancel. glos. 7. num. 36. Barb. jur. Eccl. l. 3. c. 4. num. 45. Leur. foro benef. p. 1. c. 2. n. 38.* in dubio, an beneficium sit regulare, vel sæculare, non statim præsumitur sæculare, ut vult *Sanch. & alii*, sed regulariter status ultimus inspiciendus est, utrum nempe vacaverit per obitum personæ regularis vel sæcularis. c. *querelam* 24. de elect. *Garcias l. c. Pirhing. num. 120. Reiffenst. numer. 24. König sup. num. 5. Krimer l. 3. quest. 5. num. 163.* ubi dicunt, quod beneficium si fundatum sit in Monasterio, & de modo fundationis non constet, præsumi debet regulare, & eâ intentione fundatum, ut per regulares eidem provideatur, imò *Less. de just. l. 2. c. 34. num. 6. Tamb. Bordon. Murga de benef. quest. 2. num. 4. König nu. 17. Schmier p. 2. c. 3. numer. 34. Engel. privil. 45.* cum aliis docent contra *Gonzales & Pirhing. sup. numer. 118.* Regulares de jure absque dispensatione Pontificiâ capaces esse beneficiorum sæcularium curatorum per clarum textum & Glos. in c. *Parochia* & c. *doctos* 21. & seqq. causa 16. c. 1. *Clem. 1. de elect.* idque speciatim de Canonicis Præmonstratensibus docet *Zypaus lib. 3. consult. 1.* & clarè habent Ord. privilegia, ac declaravit Maximilianus Henricus

Q99 2

Archi.

7. Archi-Episcopus Colonienſis 14. Martii 1670. in reſcripto ad Abbatem Steinfeld. & Knechtſtedens. & de Canonicis Regularibus generatim concedit *Gonz. gloſſ. 7. nu. 55. Wieſner. Penot. Pignat. conf. 44. nu. 1. & 2.* ubi refert Declarationem Cardin. de An. 1602. Canones, qui in contrarium ſolent allegari, ad ſuum loquuntur de iis Monachis, qui ſolitariam & eremiticam vitam ducunt, aut qui non ex commiſſione ſuorum Prælatorum, ſed propriâ auctoritate beneficia ſuſcipiunt; an autem & quomodo Religioſi è beneficiis ſine conſenſu Episcopi revocari poſſint, præclare diſcutit Petrus de Murga *qu. 2. a. 1. num. 259.* Si beneficium ſit regulare & Monasterio pleno jure incorporatum ſeu unitum ad menſam, ita ut Monasterio redditus temporales ſint incorporati, & ipſe Abbas ſit principalis Paſtor, deſerviens autem ejus Vicarius manualis, tunc ad nutum revocari poterit. *Pirhing. l. 3. t. 5. nu. 218. Barboſ. in Trid. ſeſſ. 25. de reg. 6. 11. Flores de Mena variar. 199. qu. 10. numer. 10.* dicens ſic fuiſſe deſiſum in Curia Rom. & à Congreg. Card. & noviffimè pro Præmonſtratenſibus contra Ill. Archiep. Colon. Joſephum Clementem & Episcopos Germaniæ Romæ deſiſum fuit 2. Xbr. An. 1712. & 3. Febr. 1713. *Quòd liceat revocare abſque Episcopi conſenſu, ipſo tamen certiorato.* Si verò beneficium ſit ſæculare vel non

plene incorporatum, Religioſus per Superiores abſque conſenſu Episcopi revocari non poteſt; quia Religioſus pleno jure tranſiit in poteſtatem Episcopi, *DD. cit.* excipe niſi ſpeciale ad hoc habeant privilegium, quale Ordinem Præmonſt. habere ſuos ad nutum revocandi ex quolibet beneficio unito & non unito teſtatur Carvelz; credo tamen praxin hujus privilegii ab Episcopis difficulter tolerandam. 3. Dividitur beneficium in *collativum*, quod ſcilicet per collationem Episcopi vel alterius obtinetur, & *Electivum*, ad quod quis per viam electionis aſſumitur, veluti Episcopatus, Abbatia; & *patronatum*, quod ad præſentationem patroni conceditur. 4. Dividitur in *manuale*, & *titulare*; manuale vocatur, quod ad nutum dantis revocari poteſt, qualia ferè ſunt omnia beneficia regularia, in his enim conſtituitur Vicarius manualis ſeu revocabilis, & principalis beneficii Rector eſt ipſe Abbas; in dubio beneficia ſæcularia cenſentur perpetua, regularia verò manualia ſeu ad nutum revocabilia. *Tuchus de Luca* & plurimi quos citat & ſequitur *Reiffenſt. num. 46.* *Titulare* eſt quod confertur in titulum perpetuum, & per ſe loquendo ſemel collatum tolli non poteſt: ſi Episcopus in beneficium manuale aliquem perpetuò inſtituat, vel ſub tali titulo ordinet, adhuc revocari poterit, quia actus Episcopi non debet præjudicare habenti poteſtatem

tem revocandi, nisi hic consentiat. *Leuren. Sc. 5.* Alia sunt beneficia *sociabilia*, alia *insociabilia*, seu incompatibilia; sociabilia vocantur, quorum officium ab uno eodemque præstari potest, veluti Canonatus & Decanatus, duo altaria diversa sacra habentia; hujusmodi sine dispensatione Papæ duo vel plura simul haberi possunt, si ita necesse est ad honestam sustentationem. *Trid. Sess. 24. c. 17. de refor. insociabilia* sunt, quorum officium ab uno præstari non potest, velut omnia beneficia, quæ annexam habent curam animarum, dignitatem, personarum, officium &c. Item beneficia uniformia v.g. duo Canonatus sub eodem tecto, aut si sint sub diversis tectis seu Ecclesiis, sed singula residentiam requirant, qui duo vel plura hujusmodi beneficia sine dispensatione Papæ retinere contendit, non tantum primo privatur ipso jure, sed etiam secundum saltem post sententiam judicis amittit, & insuper ad S. Ordines & quodvis beneficium inhabilis existit. *Trid. Sess. 7. c. 4. de refor.* ad hunc tamen effectum requiritur 1. Ut beneficium sit integre obtentum, ita ut non tantum habeatur possessio, sed & fructus percipi valeant, alias enim talis possessio inutilis foret, *c. sibi 26. d. 1. in 6. 2.* Requiritur ut utrumque beneficium vel dignitas sit perpetua, ex hoc enim capite Decanus potest sine dispensatione fieri Vicarius, nam

quamvis Decanatus & Vicariatus sit Dignitas, quia tamen Vicariatus ad nutum revocari potest, est cum alia Dignitate vel beneficio sociabilis. 6. 10. Ad beneficia reducuntur Capellania, Commenda, præstimonium, Vicaria, Coadjutoria, Pensio, Præbendæ Canonissarum &c. *Capellania* est onus legendi ex fundatione certas Missas cum jure recipiendi stipendium pro labore in sustentationem Capellani; si ejusmodi fundatio erecta est autoritate Episcopi in titulum, dicitur Ecclesiastica, & habet rationem veri beneficii, si verò fundatores reservârunt sibi vel suis hæredibus jus eligendi pro libitu Sacerdotem ad has Missas sine institutione Episcopi, dicitur Capellania laica seu electiva, & non venit nomine beneficii. *Reiffenst. l. 3. t. 5. n. 72.* *Commenda* est beneficii vacantis ejusque administrationis facta commendatio, si fiat ad tempus tantum, beneficium dici non potest, hoc enim ex natura sua est perpetuum; si ad vitam fiat commendatio, est verum beneficium & titulus Canonicus. *Gloss. & DD. in c. nemo 15. de elect. in 6. Gonzales Gloss. 5. §. 8. Barb. c. 9. n. 22. Reiffenst. n. 79.* *Commenda* perpetua ideo inventa est, ut persona alias inhabilis [veluti existens in minori ætate vel habens aliud beneficium incompatibile aut sæcularis ratione Abbatix vel Prioratus regularis] saltem sub *Commenda* idem beneficium obti-

Qqg 3 neat

neat ejusque fructus lucretur, hinc Barbosa Commendam perpetuam vocat palliatam aut tacitam dispensationem ad obtinenda beneficia, alioquin respectu talium personarum prohibita, ideòque à solo Papa concedi potest, eò quòd ille solus super hujusmodi inhabilitate dispensare possit. *Trid. Sess. 7. c. 4. de refor.* Commendam temporalem etiam Episcopus concedere potest, dummodo Parochia non ultra 6. menses commenderetur. *c. nemo 15. de elect. in 6.* Coadjutoria est facultas seu concessum officium adjuvandi beneficiatum ex morbo, senio, vel aliter impotentem in regimine beneficii sui; alia est temporalis, quæ ad tempus v. g. quamdiu coadjutus vivit, vel quamdiu impedimentum durat, conceditur; hæc non habet rationem veri beneficii & ab Episcopo vel alio Prælato inferiore potestatem habente conferri potest cum proportionata assignatione fructuum &c. *alia est perpetua* & cum spe successionis, quando coadjuto mortuo coadjutor in ejus beneficium vel dignitatem succedit, quæ successionis species, tanquam involvens votum captandæ alienæ mortis in jure est detestabilis juxta *c. 1. & 2. de concessione præb.* ideòque à solo Papa cõcedi potest; juxta aliquos est, juxta alios non est verum beneficium, quia beneficium manet penès coadjutum, nec penès duos esse potest; quidquid de hoc sit, certum est, Coadjutoriam sive

temporalem sive perpetuam sine simonia vendi non posse; quia continet officium spirituale; & perpetua insimul jus ad beneficium. vid. dicta *Cas. 60. n. 17. Vicaria* dicitur à vicibus gerendo; si constituatur ad tempus, non est verum beneficium, nec causat obligationem orandi Horas, potestque possideri à non tonsurato, ab impubere &c. si auctoritate Episcopi constituatur in perpetuum, habet rationem veri beneficii, & quidem si annexam habeat curam animarum, requirit Sacerdotium & eandem ætatem quam beneficia curata. *Vallensis Barb. c. 1. n. 9. Engel 1. 3. t. 5. n. 3. Pirhing ibid. n. 15. Leur. p. 1. c. 86.* in dubio, an beneficium aliquod sit curatum vel simplex, præsumitur simplex; quia in dubiis quod minimum est sequimur, nisi aliunde probetur oppositum. *Præstimonium* est certum stipendium, quod clericis studentibus assignatur ex redditibus Ecclesiasticis, si ejusmodi stipendium detur in titulum & propter officium spirituale, v. g. ob recitandas Horas, veram habet rationem beneficii, secus si tantum ad tempus & non ob officium spirituale detur, ac ita conciliantur AA. quorum aliqui affirmant, alii negant esse verum beneficium. *Engel, Schmalzgruber, h. t. n. 9. Reiffenst. à n. 82.* *Pensio* est jus percipiendi certam portionem ex alieno beneficio, quale jus sibi persæpe reservant, qui in alterius favorem resignant; verius est ejusmodi

modi pensionem non esse verum beneficium, quia ex ea præcisè non oritur obligatio recitandi Horas Canonicas, nec pensio est ipsum beneficium, sed ex eo constituitur, nec est perpetua, cum extinguatur morte pensionarii, beneficium verò morte beneficiarii non extinguitur.

45. *Prebenda Canonessarum secularium* non sunt propriè beneficia; beneficium enim non potest possideri nisi à clerico, si tamen Collegia ejusmodi sint erecta auctoritate Ecclesiasticâ, & præbendis annexum sit officium spirituale, uti plerumque fit, sunt materia simoniæ, ut definitur S. Congregatio apud *Croix l. 3. p. 1. n. 105. idem lib. 4. n. 230.* dicit, plures ejusmodi præbendas sine dispensatione pontificiâ possideri posse, non tamè duo Collegia uni Abbatiis subesse, prohibente id Concilio Coloniensè; an autem ejusmodi Canonessæ indies obligentur ad chorum & extra chorum sub mortali ad Horas, attendendum est ad mentem fundatorum, quæ videtur esse pro obligatione; videmus enim eas id studiosè observare & à parentibus illud seriò inculcari; opposi-

tum tamen etiam videtur probabile, quia proles honestè educatæ solent etiam ea studiosè observare, quæ à parentibus inculcantur tanquam valde decencia, & cum ex naturali gratitudine ad aliquas preces pro fundatoribus fundendas obligentur & preces in Ecclesia receptissimæ sint Horæ Canonice, non est mirum has à piis parentibus multum filiabus recommendari, indè tamen non sequitur quotidiana & mortalis ad ea obligatio extra chorum. Finis intrinsecus & principalis ejusmodi præbendarum est, ut puellæ nobiles honestiùs educentur, usque dum nubant; hinc occultè maritata videtur incapax ad has præbendas earumque fructus, occultè corrupta autem cum adhuc sit cælebs expectetque honestum matrimonium, est capax, nec tenetur fructus perceptos restituere, quamvis statutum Collegii habeat quòd debeant castè vivere, cum enim hoc sit pœnale non obligat ante sententiam declaratoriam, neque cessat respectu corruptæ finis intrinsecus præbendæ, sicut cessat respectu maritatae. *Croix l. c.*

CASUS